

העלאת הנרות הסוד לאחדות

ר' רונן נויבירט

"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו פני הנרות. ויעש כן אהרן" - "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י שם). מהו חידושו של רש"י? וכי היינו מצפים שאהרן ינהג אחרת, ולא ישמע לצו האלקי? נראה כי ברוח סערות הימים בארצנו, יש מקום להעמיק בפירושו תוך הסברה אקטואלית.

הלל הזקן מתייחס למדת השלום כמידתו המיוחדת של אהרן: "הלל אומר: הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום".¹ מה ענינו של שלום זה? מדי יום, בסוף התפילה, מזכירים אנו את מימרת ר' חנינא: "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם"² - האמנם? ניתן לומר שבחים רבים בדבר ת"ח - מרבים תורה, מרבים חכמה, מרבים קדושה - אך שלום נראה דבר הרחוק קמעא מת"ח... דוקא במשכנם של ת"ח שרויות מחלוקות רבות בעניני הלכה, אגדה, השקפת עולם וכו', ועל פניו נראה כי כל מחלוקת, הגם שמאדירה תורה, רק מרחיקה את השלום!

ברם, לשון חז"ל מדויקת ומכוונת לאמיתו של ערך השלום האלוקי, וכך מפרש הרב בעולת ראי"ה:

יש טועים שחושבים, שהשלום העולמי לא יבנה כי אם ע"י צביון אחד בדיעות ותכונות, וא"כ כשרואים ת"ח חוקרים... וע"י המחקר מתרבים הצדדים והשיטות, חושבים שבזה הם גורמים למחלוקת והפך השלום. ובאמת אינו כן, כי השלום האמיתי אי אפשר שיבוא לעולם כי אם דוקא ע"י הערך של ריבוי השלום... שיתראו כל

¹ במדבר ח, ב-ג

² אבות פרק א משנה יב

³ ברכות סד, א

הצדדים וכל השיטות, ויתבררו איך כולם יש להם מקום, כ"א לפי ערכו, מקומו ועניונו.⁴

השלום, אין ענינו פשרה וויתור הדדי, אלא - שלימות. בזכות המחלוקת, כל צד מחדד את שיטתו, מחדש סברות חדשות ותורם בכך לפיתוח העולם.

השלום העולמי יבוא ע"י קיבוץ עקרונות הצדק מכל אידאה, עפ"י מדת האמת שבכל אחת "לפי ערכה, מקומה וענינה", ויצירת סינתזה עמוקה בין כל גווני האמת, ללא צורך בויתור על עקרונות וטשטוש הזהות של ולו צד אחד מן החולקים. לשם כך, עלינו להכיר, ראשית, שבכל מפלגה בעם ישראל, ישנם צדדים של צדק:

ואדרבא, גם העניינים הנראים כמיותרים או כסותרים, יראו... שרק ע"י קיבוץ כל החלקים וכל הפרטים, וכל הדעות הנראות שונות...דווקא על ידם יראה אור האמת והצדק, ודעת ה' יראתו ואהבתו, ואור תורת אמת.⁵

מדת השלום האלוקית, באה דוקא בזכות הריבוי. השלום האמיתי מורכב מחלקי האמת הצפונים בכל הדעות השונות.

אמנם, חשוב להבין, שאין זה שלום של טשטוש ההבדלים. שלום מעין זה הינו מסוכן ועלול להביא לעצירה בהתפתחות העולם, שהרי "קנאת סופרים תרבה חכמה", וללא ניגודים אין התקדמות. כזה היה גם חטאם של דור הפלגה שניסו להביא שלום של טשטוש "שפה אחת ודברים אחדים", מצב שעלול היה להביא לניווט העולם. השלום האלוקי, הוא שלום של אחדות, הבאה שלא מתוך אחדות...

מעין זו, היתה גם מדת השלום של אהרן, שבוטאה באופן סמלי בהעלאת הנרות. הנרות מייצגים אידאות שונות בישראל, וכך כותב הרב לגבי נרות חנוכה:

מבואר בהוראת חנוכה... מציירת את כל המאורות שצריכים להאיר באומה, אור התורה, אור הנבואה, אור החכמה, אור הצדק, אור הגבורה, אור השמחה, אור החסד, אור האהבה וכיו"ב... נראים לנו האורות הרבים בפרטיותם כאילו הם דברים נפרדים, וצריכים הם לפעמים להיות עומדים בפירודם, כדי שלא תמחה צורת כ"א מהם... ולפעמים הפירודים מביאים ג"כ סכסוכי דעות... אמנם מתוך שכל

⁴ עולת ראה ח"א, עמ' של

⁵ שם

אחד מתגדר להגביר ולהאדיר את הצד הטוב שנפשו נוטה אליו, הכלל מתבנה, והשכלולים מתרכיבים.⁶

תפקידו של אהרן הוא "להעלות את הנרות" - למצוא את צדדי האמת בכל נר ולהעלותם לכוונו של הנר המרכזי - להפכם לנר אחד מאיר באור עצום - אור לגויים.

ועיקר הברכה היא ברכת השלום, והיא תתקיים בעתיד בהיות ההכרה ברורה לכל, כי כל המאורות כולם בכל פרטיותם, הכל הם נר אחד.⁷

זהו שבחו של אהרן שלא שינה. הוא הצליח למצוא את האחדות של כל האורות השונים, אמנם בלי ששינה אף לא אחד מהם וללא שויתר על צביונו של ולו כח אחד בעם ישראל... כח זה, מצווים אנו לשאוב בימים אלו מאהרן. ידענו לעשות זאת בעבר כשמצאנו דרך הממזגת חסידות וליטאיות ביחד, ללא הצורך בויתור על הייחוד של כל דרך, אלא ע"י מציאת דרך בה הכוחות משלימים ומחזקים זה את זה. ידענו בעבר, למצוא שילוב של עולם התורה עם עולם העבודה והטבע, דברים שלפני כמאה שנה נתפסו כסותרים לחלוטין, שילוב של אמת, של השלמה ולא של פשרה וויתור על עקרונות. כוחות אלו שאבנו מתורתו של "אהרן הכהן" של תקופתנו - הראי"ה קוק זצ"ל.

הדרך היחידה בה נוכל לצעוד ביחד, היא רק אם נבין שאין הצדק עם מחנה אחד בלבד, ובאותו אופן - אין מחנה הטועה לחלוטין. התמונה מורכבת בהרבה מכפי הציור הפשטני הזה. עלינו לנסות, כמו בעבר, למצוא את נקודות הצדק בכל שיטה ובכל מפלגה - דתיים, חילוניים, ימניים, שמאלניים - ולהרכיב בנין שלם יותר.

הסיבה לכך שהאחדות נראית דבר הנמצא מאיתנו והלאה, נעוצה בכך שכל צד מנסה לשנות את רעהו, כך שידמה לו, במקום לנסות ולראות מה יכול הוא ללמוד מרעהו. אך זוהי טעות - אין שאיפה לשווי בדעות. הסוד לאחדות אמיתית הוא אחדות ללא הנטיה לשנות את הצד השני - "להגיד שבחו שלא שינה"⁸, אלא ע"י הצבת אלטרנטיבה כוללת ועמוקה יותר המחברת את שתי השיטות ללא ויתור על הצביון המיוחד שבכל אחת.

כיצד נמצא כיום דרך כזאת, במצב של פערים גדולים כל כך בין האידאות?

⁶ שם עמ' תלה

⁷ שם

⁸ רש"י במדבר ח, ג ד"ה "ויעש"

ואם תראה סתירה ממושג למושג, בזה תבנה החכמה ביתה, וצריך לעיין בדברים איך למצוא את החוק הפנימי שבמושגים, שבוה יתישרו הדברים ולא יהיו סותרים זא"ז⁹.

אם עדיין לא מצאנו דרך לעשות זאת, כנראה שעוד לא ירדנו לעומקה של תקופתנו...

---

⁹ עולת ראיה ח"א, עמ' של